Sbírka soudních rozhodnutí

USNESENÍ SOUDNÍHO DVORA (šestého senátu)

24. září 2019 *

„Řízení o předběžné otázce – Listina základních práv Evropské unie – Právo na účinnou soudní ochranu – Soudní precedens – Rozhodčí soud – Nepřípustnost a zjevný nedostatek pravomoci Soudního dvora – Článek 53 odst. 2 a článek 94 jednacího řádu Soudního dvora“

Ve věci C-185/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (rozhodčí soud při sdružení rozhodců při advokátní komoře v Kluži, Rumunsko) ze dne 12. února 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 25. února 2019, v řízení

KE

proti

LF,

SOUDNÍ DVŮR (šestý senát),

ve složení C. Toader, předsedkyně senátu, A. Rosas a M. Safjan (zpravodaj), soudci,

generální advokát: G. Pitruzzella,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout usnesením s odůvodněním podle čl. 53 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora,

vydává toto

Usnesení

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 6 odst. 1 SEU a článků 20 a 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi KE a LF, dvěma advokáty, kteří vykonávají svou profesní činnost v Rumunsku, ve věci zákonnosti komentářů k článku zveřejněnému KE, které LF umístil na svoji facebookovou stránku.

* Jednací jazyk: rumunština.

Rumunské právo

3 Článek 30 odst. 6 rumunské Ústavy stanoví:

„Svoboda projevu nesmí poškozovat důstojnost, čest, soukromý život osoby ani právo na vlastní image.“

4 Článek 58 občanského zákoníku, nadepsaný „Osobnostní práva“, stanoví:

„1) Každá osoba má právo na život, zdraví, tělesnou a duševní integritu, důstojnost, vlastní image, respektování soukromého života, jakož i další práva této povahy uznaná zákonem.

(2) Tato práva jsou nepřevoditelná.“

5 Článek 72 občanského zákoníku, nadepsaný „Právo na důstojnost“, stanoví:

„1) Každý má právo na respektování své důstojnosti.

2) Každý zásah do cti a dobré pověsti osoby bez jejího souhlasu nebo v rozporu s omezeními stanovenými v článku 75 je zakázán.“

6 Článek 252 občanského zákoníku, nadepsaný „Ochrana lidské osobnosti“, stanoví:

„Každá fyzická osoba má právo na ochranu hodnot vlastních lidské bytosti, jako je život, zdraví, tělesná a duševní integrita, důstojnost, soukromí, svoboda svědomí a svoboda vědecké, umělecké, literární nebo technické tvorby.“

7 Článek 253 občanského zákoníku, nadepsaný „Prostředky ochrany“, stanoví:

„1) Fyzická osoba, jejíž nemajetková práva byla porušena nebo ohrožena, se může kdykoliv u soudu domáhat:

a) zákazu protiprávního jednání, pokud je bezprostřední;

b) ukončení protiprávního jednání a jeho zákazu do budoucna, pokud pokračuje;

c) určení protiprávnosti nastalých skutečností, pokud zásah do práv, které způsobily, přetrvává.

(2) Odchylně od odstavce 1 může soud v případě zásahu do nemajetkových práv v důsledku výkonu práva na svobodu projevu přijmout pouze opatření stanovená v odst. 1 písm. b) a c).

(3) Oběť zásahu do těchto práv se může navíc domáhat toho, aby soud původci protiprávního jednání uložil splnění jakéhokoli opatření, které soud považuje za nezbytné k obnovení porušeného práva, jako je:

a) povinnost pachatele protiprávního jednání zveřejnit na své náklady odsuzující rozsudek;

b) jakékoli jiné opatření, které je nezbytné k ukončení protiprávního jednání nebo k nápravě způsobené škody.

(4) Stejně tak může oběť zásahu do svých práv požadovat náhradu škody, nebo, v závislosti na případu, nápravu i nemajetkové újmy, která jí byla způsobena, lze-li ji přičítat pachateli škodlivého jednání. V těchto případech se na právo na podání žaloby vztahuje promlčecí lhůta.“

8 Článek 6 občanského soudního řádu, nadepsaný „Právo na spravedlivý proces v co nejkratší a předvídatelné lhůtě“, stanoví:

„1) Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem zřízeným zákonem. Za tímto účelem je soud povinen přijmout všechna opatření povolená zákonem a zajistit rychlý průběh řízení.

2) Odstavec 1 se přiměřeně použije i na exekuční řízení.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

9 KE a LF jsou členy advokátní komory v Kluži (Rumunsko). KE tvrdí, že dne 22. února 2018 zveřejnil *Jurnalul Baroului Cluj* (advokátní bulletin vydávaný advokátní komorou v Kluži), což je publikace profesního sdružení advokátů této komory, článek, jehož je autorem, s názvem „Exercitarea dreptului la apărare prin declarații conținând afirmații necorespunzătoare adevărului în fața organelor judiciare“ („Výkon práv na obhajobu před soudy za použití nepravdivých tvrzení“).

10 KE uvádí, že LF, který je šéfredaktorem tohoto média, neměl ke zveřejnění tohoto vědeckého článku zpočátku žádné námitky, avšak po jeho zveřejnění vyslovil určitou kritiku, která byla podle názoru KE neodůvodněná a vyústila ve zveřejnění oznámení na jeho facebookové stránce, jehož obsah není v předkládacím rozhodnutí uveden.

11 Podle tvrzení KE nespadají taková prohlášení do kategorie kritiky, na kterou se vztahuje svoboda projevu.

12 Dne 28. ledna 2019 podal KE k Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (rozhodčí soud při sdružení rozhodců při advokátní komoře v Kluži, Rumunsko) žalobu proti LF. KE navrhuje, aby tento rozhodčí soud:

– určil protiprávnost zveřejnění, které dne 7. ledna 2019 uskutečnil LF na své facebookové stránce, a

– uložil LF, aby v souladu s čl. 253 odst. 3 písm. a) a b) občanského zákoníku zveřejnil na své facebookové stránce rozhodnutí soudu a toto zveřejnění na ní ponechal alespoň po dobu, po kterou došlo na této stránce k protiprávnímu zveřejnění.

13 LF navrhuje, aby Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (rozhodčí soud při sdružení rozhodců při advokátní komoře) předložil Soudnímu dvoru předběžnou otázku.

14 Tento rozhodčí soud tvrdí, že se musí vypořádat na jedné straně s povinností, kterou mají rumunské soudy, a to reagovat na všechny návrhy a prostředky obrany účastníků řízení, a tedy i na návrh předložit Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, a na straně druhé s otázkou závaznosti soudního precedentu, jelikož uvedený soud má za to, že nemůže dospět k řešení odlišnému od relevantního soudního precedentu, pokud nenalezne konformnější aplikaci dotčených právních předpisů.

15 Za těchto okolností se Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (rozhodčí soud při sdružení rozhodců při advokátní komoře v Kluži, Rumunsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být ustanovení Smlouvy [o EU], a zejména jejího čl. 6 odst. 1, na jejichž základě [Evropská] unie uznává práva, svobody a zásady obsažené v Listině […], která má stejnou právní sílu jako Smlouvy, a ustanovení Listiny, zejména její článek 20, který stanoví, že všichni si jsou rovni před zákonem, a článek 47, který stanoví, že každý má právo, aby jeho věc byla spravedlivě projednána, vykládána v tom smyslu, že rumunský vnitrostátní soud je povinen:

– reagovat na všechny návrhy a prostředky obrany účastníků řízení a skutečně je posoudit, přičemž účastníci řízení jsou oprávněni očekávat konkrétní a jasnou odpověď ohledně důvodů rozhodných pro vyřešení dotčené věci, a

– respektovat závaznou povahu soudního precedentu, pokud je soudní precedens konečným rozhodnutím stejného soudu nebo jiného rumunského vnitrostátního soudu ve věci, v níž vnitrostátní soud, který o věci rozhoduje, konstatuje, že je relevantní odkázat na tento precedens, a zjistí ‚právní podobnost' věcí, přičemž tato závaznost znamená, že soud, který konstatuje existenci takové ‚právní podobnosti', může dospět k odlišnému řešení pouze tehdy, pokud svůj odchylný přístup odůvodní aplikací, která lépe odpovídá liteře zákona?"

K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce a pravomoci Soudního dvora

16 Článek 53 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora stanoví, že v případě zjevného nedostatku pravomoci nebo zjevné nepříslušnosti Soudního dvora k projednání určité věci, nebo je-li určitá žádost nebo určitý návrh zjevně nepřípustný, může Soudní dvůr po vyslechnutí generálního advokáta kdykoli rozhodnout usnesením s odůvodněním, aniž pokračuje v řízení.

17 Toto ustanovení je třeba použít v projednávané věci.

18 V tomto ohledu je třeba uvést, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je zjevně nepřípustná s ohledem na čl. 94 písm. c) jednacího řádu, jelikož skutečnosti uvedené v této žádosti neumožňují konstatovat její přípustnost z hlediska podmínky, že pochází od „soudu" ve smyslu článku 267 SFEU. Tribunalul Arbitral de Arbitraj de Arbitraj de Arbitraj de Arbitraj de Arbitraj de Arbitraj de Arbitraj Cluj (rozhodčí soud při sdružení rozhodců při advokátní komoře v Kluži, Rumunsko) totiž neuvádí žádnou skutečnost, která by byla s to prokázat, že má postavení soudu.

19 Vzhledem k tomu, že nic nenasvědčuje tomu, že vnitrostátní právní předpisy nestanoví, že podání žaloby k tomuto soudu představuje jediný způsob k vyřešení sporu v původním řízení, a že tyto předpisy vylučují možnost účastníků řízení obrátit se na obecné soudy, měl uvedený rozhodčí soud uvést důvody, proč mu musela být v projednávaném případě věc předložena. Kromě toho není v předkládacím rozhodnutí nijak odkázáno na ustanovení občanského soudního řádu upravující institucionalizované rozhodčí řízení. Je tedy nutno dospět k závěru, že tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je zjevně nepřípustná.

20 Pokud jde dále o pravomoc Soudního dvora k výkladu některých ustanovení Listiny, je třeba dodat, že předkládací rozhodnutí, i za předpokladu, že by bylo přípustné, neobsahuje žádnou konkrétní skutečnost umožňující mít za to, že se předmět původního řízení týká výkladu nebo použití jiného pravidla unijního práva, než jsou pravidla uvedená v Listině.

21 Předběžná otázka totiž spadá do rámce sporu mezi dvěma jednotlivci ohledně návrhu na určení protiprávní povahy zveřejnění na facebookové stránce. V této souvislosti chce Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (rozhodčí soud při sdružení rozhodců při advokátní komoře v Kluži) použít čl. 6 odst. 1 SEU a články 20 a 47 Listiny za účelem posouzení určitých povinností procesní povahy.

22 Podle čl. 51 odst. 1 Listiny jsou přitom její ustanovení určena členským státům, výhradně pokud uplatňují právo Unie. Podle ustálené judikatury Soudního dvora se totiž základní práva zaručená v právním řádu Unie uplatní ve všech situacích, které se řídí unijním právem, avšak nikoli mimo tyto situace (viz rozsudek ze dne 26. února 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 19, a usnesení ze dne 11. ledna 2017, Boudjellal, C-508/16, nezveřejněné, EU:C:2017:6, bod 17).

23 Za těchto podmínek je třeba na základě čl. 53 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora dospět k závěru, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná rozhodnutím Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (rozhodčí soud při sdružení rozhodců při advokátní komoře v Kluži) ze dne 12. února 2019 je zjevně nepřípustná a Soudní dvůr v každém případě zjevně nemá k projednání této žádosti pravomoc.

K nákladům řízení

24 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (šestý senát) rozhodl takto:

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná rozhodnutím Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (rozhodčí soud při sdružení rozhodců při advokátní komoře v Kluži) ze dne 12. února 2019 je zjevně nepřípustná a Soudní dvůr v každém případě zjevně nemá k projednání této žádosti pravomoc.

Podpisy.